

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrci, 1639

Capvt Decimvm Septimvm. De Priuilegio Philippi Romanorum Regis, quod
Philippinam vulgò nuncupant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

quæ in Arcium & Stationum munitiones, & Præsidia-
riorum stipendia imponuntur. Quid in hac specie Ro-
mani egerint, attendant. Postquam Senatus decreuit, vt
stipendium miles de publico acciperet, cum ante id tem-
pus de suo quisque functus eo munere esset, & Tribuni-
plebis in aduersum edixissent auxilio se futuros ijs qui
tributum non contulissent, Patres primi æs graue plau-
stris (quia nondum argentum signatum erat) in æra-
rium conuexerunt, primores deinde Plebis, ac nouissimè
plebs tota certatim. Capitolio à Gallis obseffo, Roma-
nis fame urgente ad deditioem compulsis pacta mille
pondo auri matronæ è priuato cultu & mundo muliebri
corrosa lubentes subministrarunt: vt ob id non imme-
ritò honos iis decretus sit, vt earum, sicut virorum, so-
lemnis laudatio esset.

CAPVT DECIMVM-SEPTIMVM.

*De Priuilegio Philippi Romanorum Regis, quod Philippiana
vulgò nuncupant.*

AVream Fortunæ statuam Imperatores pagani in
secretioribus Penatibus aut Larario olim asserua-
bant, quæ à prædecessore, si vis aberat, in successorem
transibat. Eam Cocceius Nerua Traiano adoptato mi-
sisse traditur cum hoc versu *Telis Phabe tuis lachrymas ulci-
scere nostras.* Philippina esset Leodiensibus quoddam
Palladium, sed cum inuitâ Mineruâ, & non è Iouis ce-
rebro prodierit, fortunæ litatum maluerunt, & pro
aureo

aureo illius simulacro colere. Priuilegiis gaudent, quantum gens vlla: at cuncta fastidiunt, præ hoc vno. Riui-
 los alia æstimant, hoc fontem: aut si illa fluuios, hoc
 occeanum, è quo exeunt, & redeunt cætera. De quo
 disputare apud plebem, vix minùs capitale, quàm alibi
 de Alchorano. Circumfertur vtroque & vernaculo &
 Latino sermone copia Rescripti sub nomine Philippi
 Secundi Romanorum Regis Duræ 3. mensis Iunij 1208.
 dati. Substantia integra est, Quod attenta fidelitate &
 deuotione, quam Leodienses erga Sacrum Imperium
 gerunt, Philippus Rex plenè agnoscit Consuetudines,
 Franchisias & omnia iura quæ piæ memoriæ Albertus
 Episcopus Leodiensis ipsis concessit, facto præcepto vt
 in perpetuum obseruentur. Et articulatim iura aut pri-
 uilegia per Albertum concessa inseruntur. Inter quæ
 illud est, Quod Ciues Leodienses non obligentur ad tal-
 liam, scotum, hospitationem, & militiam. Vnde exem-
 ptionem à Vectigali sub Talliæ nomine ex tunc sibi ar-
 rogant. Bonâ veniâ, turpiter falluntur. Inserta priuile-
 gia, quæ Philippus probat aut agnoscit, enuntian-
 tur concessa ab Alberto Episcopo: enuntiatiuis de
 facto alieno propter sinistram sæpenumerò suggestio-
 nem, verbis, ni aliunde constet, non creditur. Profe-
 rendum proinde primò foret exemplar Alberti Antisti-
 tis, & constate de relato, vt fides haberetur referenti
 Quo prolato, narratiua ipsa nullitatem Diplomatis re-
 uelabit, dum concessor Albertus præsupponitur mor-
 tuus. Et reuera iam octennio integro viuere desierat,
 sub finem anni 1199, aut principium anni 1200, vita fun-
 ctus. Si obierat, perierant cum eò conceptæ gratiæ, &
 meditata

meditata priuilegia. Quia mors omnia soluit: & voluntas, & gratia morte extinguuntur. Adhæc, confirmatio priuilegiorum quæ non sunt, nullius est momenti: & regulariter confirmans quippiam, nihil noui tribuit: etiamsi sit Pontifex aut Imperator. Quo fit, iuxta Doctorum traditionem, vt innouationes priuilegiorum vix alium operentur fructum, quàm alicuius præcellentia: quòd pluris fiat quod specialiter promittitur, quàm quod genericè concluditur. Et in illorum confirmationibus subaudiatur clausula, Saluo cuiuslibet iure, licet non reperiretur expressa. Præcipuè quando non fuere vocati interesse habentes. Sicuti ad eam approbationem, neque vocatus fuit Hugo de Petra Ponte successor, nec Capitulum Cathedrale, imò mortalium nemo. Vocationem eam ad actus validitatem fuisse necessariam haut est ambigendum. Nam Episcopus, quem illi non nisi vsufructuarium agnoscunt, nequit subditis suis priuilegia annuere in Ecclesiæ suæ præiudicium, & per eum concessa durant quamdiu durat, eo cadente labuntur. Capituli tractatus & consensus in alienationibus aut diminutionibus iurium Ecclesiasticorum requiritur, imò & Pontificis auctoritas. Suspensione deinde non parùm laborat subreptionis & circumuentionis, quod mors Alberti concessoris sit expectata, & clam inscio successore confirmatio hæc apud absentem Regem, qui de iuribus Ciuitatis per distantiam informari non poterat, sollicitata. Quam suspicionem auget notoria incompetentiâ confirmantis, quoad nonnullos articulos, & in specie duos. Veluti quod Ciues Leodienses non poterunt nisi in casu certo & per determi-

C c

natum.

natum iudicem sententiâ excommunicationis innodari: Item quod puerperæ in purificatione sua tenebuntur venire ad Ecclesiam cum cereo, & munus suum offerre ad altare. Duæ illæ quæstiones sunt Ecclesiastici fori: quarum notio, decisio, & desuper ferenda ordinatio ad Præsules Ecclesiasticos spectare dignoscitur. Tum, si de summis mundi apicibus reuerenter aliquid licet pro iuris sui defensione effari, eò confidentius ex aula Philippi Regis, quàm Ottonis, inter quos de Imperio erat certamen, subrepticiam hanc confirmationem procurarunt, quod Albertus Priuilegiorum author Philippo fortiter adhæserat, nullis conditionibus ad Ottonis partes pertractus. Vbi notandum prætereà venit, quod confirmatoriæ hæ literæ non dicantur per Philippum subscriptæ, sed de mandato solùm scriptæ & sigillatæ. Neque affirmare ausim de illarum tempore Philippum fuisse Duræ, imò vixisse, cum eodem anno & mense scribatur Bambergæ occisus. Istud propius vero & certius est, quod Romanus Pontifex Ecclesiastico excommunicationis telo eum percusserat, intrusumque & vsurpatorem declarauerat, Ottonem autem verum & legitimum Regem. Utque à viuente & legitimo Rege processissent, non ideo Priuilegium Imperiale aut Philippi Regis essent: cum qui confirmat, nihil det, & Priuilegium confirmatum, non sit confirmantis, sed eius qui illud dedit. Alberti itaque tantùm, & non alterius superioris esset. Et eo in puncto, ad rectam amussim examinatum, non solidat gloriolam exemptionis. Leodienses non debere talliam tunc temporis, non fuisset, esse exemptos à cunctis Vectigalibus & Tributis,

vt inde cogitant inferre, sed non esse homines manus mortuæ, seu non talliabiles. Quia honorificus erat titulus ciuis, quem decebat esse ingenuum nulla seruili labe inquinatum. Ex alijs eiusdem Priuilegij articulis filium Ariadnæum arripio, quo ex hoc egrediar labyrintho. Tertius & quartus articuli disponunt de mancipiis vtriusque sexus, deque illorum peculiis, & quod si seruæ habeant liberos, partus ventrem sequatur, vernæ heris, cum matribus acquirantur. Ingenui ciues opponuntur illic seruis, id est hominibus talliabilibus, dicunturque ratione Ingenuitatis non debere talliam. Nam veram & rigorosam mancipiorum & seruorum speciem inter Christianos, in ditione præsertim Ecclesiastica, vsque ad id æui permanisse, minimè sentio. Quamuis reliquiæ fuerint duræ & barbaræ illius seruitutis, quâ homines bello capti aut precio empti Domini vitæ necisq; ius habentibus suberant. Tallia insuper non comprehendit Vectigalia & Tributa quæcunque, vt talliæ immunitas tributorum omnium immunitatem secum trahat. Sed species est tantum impositionis personalis viritim in capita competentis. Ad instar Capitationis, quæ apud antiquos non indicebatur ingenuis, sed bello captis, aut domitis gentibus. Quare inter Christianos hodie rarissimus aut nullus est Capitationis vsus. Solus Turcarum Imperator immanissimus tyrannus eam in subditos & vectigales exercet. Ad exactiorem puncti huius intellectum iuuat prænosse, homines, qui sunt conditionatæ seruitutis (qui pari ratione conditionatæ libertatis dici queunt, quod sicut liberi sunt, seruilibus tamen operis & oneribus obnoxij, ita cum

seruilis sint conditionis, suo tamen corpore liberi sunt non serui) quosdam esse glebæ adscriptos, quosdam Talliabiles & manus mortuæ homines. Adscriptitij, seu glebæ adscripti reputantur quid immobile, & pars fundi in terra in qua nascuntur. Nam nequeunt renuntiare glebæ, seu bonis quæ à loci Domino obtinent. Talliabiles, & manus mortuæ homines sæpè pro iisdem vsurpantur, neque tantâ seruitute premuntur, quantâ adscriptitij, quia licet illis à gleba, & bonis quæ à Domino acceperunt recedere, & ijs derelictis ac dimissis plenâ potiri libertate. Talliabiles apellantur, quia Dominus potest suos illos conditionatæ seruitutis subditos pro arbitrio talliare, id est ijs collectam seu talliam arbitrariam imponere. Hos Chassanæus, qui ad Consuetudines Burgundiæ, in plurimis cum Consuetudine Principatus Leodiensis conuenientibus, scripsit, in duas species distinguit. Vt alij sint seorsim & simpliciter Talliabiles ad voluntatem Domini, alij Abommati dicantur: nempe quando omnes vnus pagi incolæ sunt illius conditionis, & ratione seruitutis debent Domino certam determinatamque summam, quam Talliam Abommatam vocant. Manus mortuæ, & Talliæ homines non possunt eius conditionis bona alienare, nec de bonis in loco quæsitis sine Domini consensu testari, qui eis sine socijs & liberis eiusdem conditionis decedentibus intestatò succedit. Tenentur autem seruilem hanc conditionem recognoscere: quod verè & propriè loquendo est homagium facere: scilicet se hominem alterius recognoscere, & subiectum iure seruitutis personalis, quæ diuersimodè in pluribus iuribus consistit,

pro

pro more regionis. Homagium verbum est barbarum toto iure Ciuili incognitum, imò etiam posteriori tempore Compilationis Libri vsuum feudorum: postea tamen moribus quorundam irrepfit, & à iure Canonico, sermonis impropriete tractum ad Recognitiones feudorum, quas vulgò homagia dicunt. Quod in Italia & alibi vocatur vallagium, vt inquit Baldus, in Francia dicitur Homagium. A loco igitur Talliæ & manus mortuæ seruitutes, etsi personales, deriuantur: quæ excutiuntur dum Talliabiles locum deserunt, induuntur autem & acquiruntur per incolatum. Quia si homo liber, in locum manus mortuæ diuertat, & ibi sedem, domiciliumque mansurus figat, efficitur homo manus mortuæ. Quid si homo manus mortuæ vnius Domini, in vxorem duxerit mulierem manus mortuæ alterius Domini, vtrius Domini homines futuræ sint proles nascituræ, quæsitum est, & an non, sicut quando homo manus mortuæ generat filium in fæmina libera, qui nascitur fit liber, quòd partus ventrem sequatur, ita nati ex vxore manus mortuæ, non sint homines Domini mulieris? Nimio virorum nobilium sanguine similis quæstio ante annos trecentos in Leodiensi Patria constitit inter duodecim Equestres familias, anno tandem 1335. per delectos arbitratore confopita, vnde Pax duodecim Profapiarum nuncupata. Ex præmissis ediscimus, quod dum Leodienses magno beneficio duxerunt Albertum Episcopum declarasse quod Ciues Leodienses non deberent Talliam, id beneficium fuerit, Ciues non esse Talliabiles & manus mortuæ homines. Licet namq; plures essent vtriusque sexus in Ciuitate serui, seu

Conditionatæ, vt superiùs tetigi, feruitutis, lubens tamen crediderim seruos eiusmodi non fuisse Ciuitate donatos. Ius Ciuicum non erat tunc promiscuum, nec quod per colluuiem fordidissimorum hominum à propriis sedibus, propter scelera sua aliquandò, elabentium, temerè pollueretur. Eâdem ratione consequitur quod Talliæ immunitas nihil conferat, nec inferat ad Immunitatem verorum Vectigalium, quæ sunt vera Regalia, quibus ne Principali quidem supremâ auctoritate, Rescripto subditi exempti censentur, nisi Rescriptum ex certa scientia emanauerit, iuxta communem & receptam feudistarum sententiam. Denique non est quod Philippinam, aut Albertinam potiùs, incunctanter immurmurent in libertatis gesticulationem, quam non inusu modò sed contrario vsu haut multò post, & crebriùs postmodùm proscripserunt: dum sua auctoritate Conciues, & quod deterius, Ecclesiasticos pro libidine tributis suis oppresserunt. Quod si donatus aliquo Priuilegio perdit illud, si longo tempore vti desierit, quanto magis si abutatur, & contrarios agat actus. Nec enim lex æquior vlla est, quàm, quod quisque in alios statuit, vt eodem iure vtatur.

CAPVT

